

Sygn. akt I C 1279/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: SSO Jerzy Habaj

Protokolant: Katarzyna Drożdż

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2018 r. w Świdnicy

sprawy z powództwa Banku (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko H. S., S. S. i K. T.

o zapłatę

na skutek sprzeciwu pozwanej H. S. od wyroku zaocznego

Wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 14 listopada 2017 r. w części dotyczącej pozwanej H. S. utrzymuje w mocy.

Sygn. akt IC 1279/17

UZASADNIENIE

Strona powodowa Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, aby pozwani – H. S., S. S. oraz K. T. w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłacili solidarnie na rzecz powoda wskazaną w wyciągu z Ksiąg Bankowych numer (...) z dnia 19 czerwca 2017 r. kwotę 79.479,50 zł tytułem kapitału wymagalnego oraz 2.658,72 zł tytułem odsetek umownych naliczonych wg podstawowej stopy procentowej, z zastrzeżeniem pozwanej K. T. prawa do powoływania się z toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do nieruchomości dla której prowadzona jest Księga Wieczysta numer (...) do wysokości wierzytelności zabezpieczonej na rzecz powoda wpisem hipoteki umownej do kwoty 136.500 zł, a ponadto zasądzenie od pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów procesu według norm przepisanych oraz zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17zł.

W przypadku wniesienia przez pozwanych zarzutów od nakazu zapłaty, strona powodowa wniosła o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty wydanego przeciwko pozwany.

Wobec stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, Sąd doręczył pozwany odpis pozwu i wezwanie na termin rozprawy. Żaden z pozwanych nie stawił się osobiście na wyznaczony termin posiedzenia.

Sąd Okręgowy w Ś. dnia 14 listopada 2017r. wydał wyrok zaoczny w sprawie o sygn. akt IC 1279/17, w którym zasądził solidarnie od pozwanych H. S. i S. S. oraz od pozwanej K. T. na rzecz powoda Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 82.138,22, z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność pozwanej K. T. ogranicza się do nieruchomości dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), do wysokości hipoteki umownej obciążającej tę nieruchomość w kwocie 136.500 zł, oddalając dalej idące powództwo. W punkcie III wyroku Sąd zasądził solidarnie od pozwanych H. S. i S.

S. oraz od pozwanej K. T. kwotę 9.391 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Pozwana H. S. wniosła w terminie sprzeciw od wyroku zaocznego. Domagała się uchylenia wyroku zaocznego, oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od strony powodowej na rzecz pozwanej kosztów sądowych.

W uzasadnieniu nie negowała istnienia dochodzonej przez bank należności, ani obowiązku spłaty kredytu. Pozwana podnosiła, że chce spłacać pożyczkę, jednak w 2015r. uległa wypadkowi co wiązało się z pobytem w szpitalu, a następnie konieczna była rehabilitacja. W tym okresie przebywała na zwolnieniu lekarskim, zasiłku rehabilitacyjnym i rencie powypadkowej. Problemy z chodzeniem, uniemożliwiają jej podjęcie pracy. Wysłała do banku pismo z prośbą o odroczenie terminu spłaty kredytu, bądź umożliwienie jego spłaty w sposób indywidualny. Otrzymała jednak negatywną odpowiedź. Obecnie stara się spłacić kredyt i nie uchyla się od jego spłaty, wpłacając na rachunek bankowy strony powodowej poszczególne kwoty. Nie jest jednak w stanie spłacić zobowiązania poprzez uiszczenie jednorazowo, całej kwoty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 listopada 2011 r. pomiędzy stroną powodową a pozwanymi H. S. i S. S. została zawarta umowa pożyczki hipotecznej numer (...). Na jej podstawie bank wypłacił pozwanym kwotę 91.000 zł, a pozwani zobowiązali się do spłacenia jej w 240 ratach. Jako zabezpieczenie należności z tytułu udzielonego Kredytu ustanowiona została przez pozwanego na rzecz powoda hipoteka umowna do kwoty 136.500,00 w księdze wieczystej numer (...).

Zgodnie z ust. 9 pkt 9.2. umowy pożyczki, w przypadku niewykonania przez pożyczkobiorcę jego zobowiązań z tytułu umowy:

(a) zadłużenie kredytobiorcy staje się zadłużeniem przeterminowanym, przy czym bank zastrzega sobie prawo do żądania odsetek od zadłużenia przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych określonych w Kodeksie cywilnym,

(b) pożyczkobiorcę będą dodatkowo obciążały: koszty obsługi nieterminowej spłaty (monity/upomnienia/wezwania do zapłaty, działania windykacyjne) na zasadach, w zakresie oraz w wysokości określonej w aktualnie obowiązującej w banku (...), koszty sądowe w wysokości ustalonej na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów o kosztach sądowych oraz koszty postępowania egzekucyjnego w wysokości ustalonej na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów o kosztach egzekucyjnych.

W dniu 19 kwietnia 2013 r. na podstawie aktu notarialnego Rep. A nr (...) pozwani zbyli bez wiedzy i zgody strony powodowej prawo własności nieruchomości przedstawionej do zabezpieczenia pożyczki na rzecz pozwanej K. T..

Ze względu na zaległości w spłacie pożyczki, w dniu 3 listopada 2016 r. bank wysłał do pozwanych: H. S. oraz S. S. wypowiedzenie umowy pożyczki. Przesyłka zawierająca wypowiedzenie została skutecznie doręczona obu pozwanym.

W wyniku powyższego, po upływie terminu wypowiedzenia, zadłużenie z tytułu umowy pożyczki stało się w całości wymagalne.

Pomimo tego, pozwani nie spłacili należności wynikających z umowy pożyczki.

Strona powodowa w dniu 20 stycznia 2017r. skierowała do pozwanych przedsądowe wezwania do zapłaty. Wezwania skierowane do pozwanej H. S. oraz S. S. nie zostały podjęte i awizowane, wróciły do nadawcy. Wezwanie skierowane do K. S.-T. z dnia 4 kwietnia 2017 r. zostało przez nią odebrane w dniu 11 kwietnia 2017r.

Wobec braku spłaty wymagalnej należności, strona powodowa wystawiła wyciąg z ksiąg banku nr (...). Wynika z niego, że pozwani są solidarnie zobowiązani do zapłaty na rzecz banku kwoty 82.138,22 zł, na którą składa się kwota 79.479,50 zł – kapitału głównego oraz kwota 2.658,72 zł tytułem odsetek umownych.

Do dnia obecnego pozwani nie spłacili należności dochodzonej przez stronę powodową.

Pozwana H. S. przyznała, że posiada zobowiązanie względem Banku (...) S.A. z siedzibą w W., jednak z uwagi na swój stan zdrowia, nie jest w stanie spłacić należności jednorazowo, w całej wysokości.

Bezsporne.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawową przesłanką wydania wyroku zaocznego jest bezczynność pozwanego w sprawie (art. 339 § 1 k.p.c.). Sąd z urzędu wydaje wyrok zaoczny: 1) jeżeli pozwany – mimo prawidłowego doręczenia mu wezwania – nie stawiał się na pierwszą rozprawę, a jego nieobecność nie jest usprawiedliwiona (art. 214 k.p.c.); 2) jeżeli pozwany który stawiał się na pierwszą rozprawę nie bierze aktywnego w niej udziału tj. nie wdaje się w spór co do istoty sprawy, nie zgłasza żadnych zarzutów, ani nie składa w ogóle wyjaśnień, bądź podejmuje tylko czynności przygotowawcze. W toku niniejszej sprawy pozwana pomimo doręczenia jej wezwania na termin posiedzenia, nie stawiała się na pierwszą rozprawę, a nie żądała przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności i nie składała w sprawie wyjaśnień ustnych lub pisemnych. Zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Pozwana ustosunkowała się do żądania strony powodowej dopiero w sprzeciwie od wyroku zaocznego.

Zgodnie z przepisem art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Zgodnie natomiast z treścią art. 723 k.c. dłużnik obowiązany jest zwrócić pożyczkę w ciągu sześciu tygodni po wypowiedzeniu przez dającego pożyczkę, o ile termin zwrotu pożyczki nie jest oznaczony. Pierwszeństwo ma zatem zgodne porozumienie stron co do terminu zwrotu pożyczki.

Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki pieniężnej - o ile konsument ma obowiązek zwrócić pożyczkodawcy kapitał w pieniądzu, a po stronie pożyczkodawcy występuje dowolny podmiot, któremu przysługuje status przedsiębiorcy (art. 5 pkt 2 ustawy kredycie konsumenckim).

W ocenie Sądu strona powodowa należycie wykazała, że dnia 10 listopada 2011r. zawarła umowę pożyczki z pozwanymi – H. i S. S., zgodnie z którą zobowiązała się udzielić pozwanym pożyczki w kwocie 91.000 zł, a pozwani zobowiązali się do jej spłacenia w 240 ratach. Zobowiązanie zostało zabezpieczone hipoteką umowną na rzecz banku do kwoty 136.500 zł na nieruchomości pozwanych.

Bank podnosił, że pozwani – bez wiedzy strony powodowej - sprzedali na rzecz swojej córki nieruchomość zabezpieczającą wierzytelność.

Wskazać należy, iż zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. 2001. 124. 1361 ze zm.) powód jako wierzyciel hipoteczny, może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości. Tym samym z dniem, w którym pozwana K. T. nabyła prawo własności ww. nieruchomości, stała się równocześnie dłużnikiem rzeczowym odpowiedzialnym za zobowiązania do wysokości zabezpieczających je hipotek.

Strona powodowa wykazała skuteczne wypowiedzenie pozwanym umowy pożyczki oraz istnienie i wymagalność wierzytelności.

Przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są: po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków (tak zwany depozyt nieprawidłowy).

W toku niniejszego postępowania, pozwana H. S. nie negowała faktu zawarcia umowy pożyczki i istniejącego wobec banku zobowiązania. Pozwana podnosiła jedynie, że nie była w stanie spłacić zadłużenia z uwagi na pogorszenie się jej stanu zdrowia i nie jest w stanie uiścić jednorazowo całej, należnej bankowi sumy.

Stosownie do przepisu art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie.

Rozłożenie na raty zasądzonej należności zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego ma ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat. Wydany na podstawie art. 320 k.p.c. wyrok rozkładający na raty świadczenie należne wierzycielowi modyfikuje treść łączącego strony stosunku cywilnoprawnego. W wyniku tego wyroku zmienia się sposób i termin spełnienia świadczenia; obowiązek jednorazowego uiszczenia całego świadczenia zostaje zastąpiony obowiązkiem zapłaty poszczególnych rat w kolejno przypadających terminach. Wyrok sądu w części orzekającej o rozłożeniu zasądzonego świadczenia na raty ma więc charakter konstytutywny. Uwzględniając taki charakter art. 320 k.p.c. oraz wyroku sądu w części orzekającej o rozłożeniu zasądzonego świadczenia na raty, należy konsekwentnie przyjąć, że wyrok ten - przesuwając termin spełnienia świadczenia przez zastąpienie terminu dotychczasowego terminami zapłaty poszczególnych rat – jednocześnie uchyla stan opóźnienia dłużnika, który rozpoczął się w związku z niespełnieniem świadczenia w pierwotnym terminie (uchwała SN z 15.12.2006 r. III CZP 126/06 Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna (...) i powołana tamże uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 22.9.1970 r., III PZP 11/70). Niewątpliwie zatem, rozłożenie należności na raty przez Sąd powinno mieć charakter nadzwyczajny, skoro rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty albo wyznaczenie odpowiedniego terminu do spełnienia zasądzonego świadczenia jest możliwe tylko "w szczególnie uzasadnionych wypadkach". Taka forma spłaty, stawia stronę powodową w niekorzystnym położeniu, w którym nie może otrzymać jednorazowo należności w pełnej wysokości, pomimo wywiązania się ze swoich obowiązków wynikających z zawartej umowy pożyczki, wzywania pozwanych o zapłatę i ostatecznego wypowiedzenia umowy pożyczki. Do zastosowania rozłożenia należności na raty może dojść tylko wyjątkowo, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, kiedy za tym przemawiają usprawiedliwione okolicznościami faktycznymi interesy obu stron sporu, w ramach zaspokojenia których zobowiązany spełni świadczenie dobrowolnie, chociaż, w na nowo określonym, późniejszym terminie, i w inny sposób, a wierzyciel zyskując zapewnienie dobrowolności ze strony dłużnika, unika konieczności przeprowadzania egzekucji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie - I Wydział Cywilny z dnia 24 marca 2017 r., sygn. akt I ACa 1621/16, L.).

W niniejszej sprawie, mimo przyznania, że posiada zobowiązanie wobec strony powodowej, pozwana nie złożyła wniosku o rozłożenie należności na raty.

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że nie narusza art. 320 k.p.c. sąd, który rozkłada na raty zasądzone od pozwanego świadczenie, nawet jeśli sam pozwany nie złożył wniosku w tym przedmiocie (wyrok SN z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie II CSK 383/14, LEX nr 1745792).

Pozwana nie wykazała jednak podstaw do rozłożenia należności na raty z urzędu. H. S. poprzestała wyłącznie na zgłoszeniu, że nie jest w stanie zapłacić jednorazowo całej kwoty dochodzonej przez stronę powodową. Nie przedstawiła natomiast propozycji, na ile rat rozłożyć należność, jakie posiada możliwości majątkowe i w jakiej wysokości mogłaby płacić poszczególne raty. Pozwana nie zaproponowała również, kiedy może spłacić należność banku w pełnej wysokości.

Rozłożenie należności na raty przy tak ustalonych okolicznościach sprawy, chroniłoby więc jedynie interesy pozwanej i nie zapewniało w należyty sposób stronie powodowej prawa do zaspokojenia długu. Brak terminowej spłaty zobowiązania, implikuje po stronie banku prawo do wypowiedzenia umowy, a następnie dochodzenia należności na drodze sądowej. Wobec braku spłaty należności i przyznania tej okoliczności przez pozwaną, za zasadne należało uznać żądanie strony powodowej i utrzymanie w mocy wydanego w dniu 14 listopada 2017r. wyroku zaocznego w części dotyczącej pozwanej – H. S..